

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16118
Tarih : 30.01.2026

10/3684

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Suriye'de Halep başta olmak üzere Kürtlerin ve diğer halkların yoğun olarak yaşadığı yerleşim alanlarına ve Rojava'ya yönelik saldırıların yoğunlaşması sonrasında Türkiye'de Kürtlere yönelik nefret söylemi, şiddet çağrıları, cezasızlık pratikleri ve demokratik protesto hakkına yönelik müdahalelerin ortaya çıkardığı hak ihlallerinin bütüncül biçimde ortaya konulması; yaşam hakkı, ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ile işkence ve kötü muamele yasağı bakımından yaşanan ihlallerin tespit edilmesi; iç hukuk ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler çerçevesinde sorumlulukların değerlendirilmesi ve kalıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İktidarı'nın 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Suriye’de, Halep başta olmak üzere Kürtlerin ve diğer halkların yoğun olarak yaşadığı yerleşim alanlarına ve Rojava’ya yönelik saldırıların yoğunlaşması üzerine 10 Ocak 2026 tarihinden itibaren bölgesel gerilim ciddi biçimde tırmanmış; sivillerin doğrudan hedef alındığı, çocukların, kadınların ve yaşlıların yaşamını yitirdiği ağır bir şiddet ortamı ortaya çıkmıştır. Bu saldırılar, Kürtlerin yaşam alanlarının başta Rojava olmak üzere sistematik biçimde hedef alındığı, zorla yerinden edilmenin ve insani krizin derinleştiği bir süreci beraberinde getirmiştir.

Bu gelişmelere karşı Türkiye’nin birçok kentinde barışçıl ve demokratik protestolar gerçekleştirilmiş; yurttaşlar sivillere yönelik saldırıların durdurulmasını ve yaşam hakkının korunmasını talep ederek anayasal haklarını kullanmıştır. Ancak 10 Ocak–29 Ocak 2026 tarihleri arasında bu demokratik tepkiler kolluk güçlerinin sert müdahaleleriyle karşılaşmış; aralarında gençlerin de bulunduğu çok sayıda kişi gözaltına alınmış, ev baskınları yaygınlaştırılmış ve gözaltında darp, işkence ve kötü muamele iddiaları kamuoyuna yansımıştır.

Bu süreçte, bayrak provokasyonu sonucunda gözaltına alınan ve kolluk güçlerinin uyguladığı şiddet nedeniyle işkenceye maruz kaldığı görüntülerle belgelenen Diyar Koç’un sağlık durumu kritik seviyeye ulaşmıştır. Buna karşın, işkence iddialarına ilişkin sorumlular hakkında etkin, bağımsız ve şeffaf bir soruşturma yürütüldüğüne dair kamuoyuna yansıyan bir bilgi bulunmamaktadır. Oysa işkence ve kötü muamele yasağı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 17’nci maddesi ile güvence altına alınmış; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 3’üncü maddesi uyarınca mutlak ve istisnasız bir yasak olarak düzenlenmiştir.

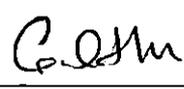
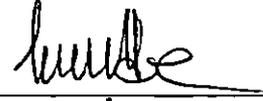
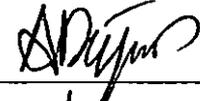
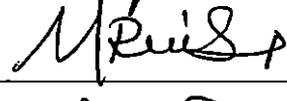
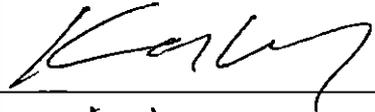
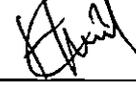
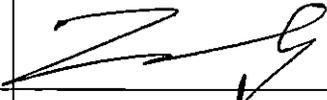
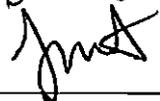
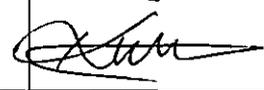
Benzer şekilde, Tarsus’ta Kobanê protestoları sonrasında yaşanan gerginlik sırasında ateşli silahla vurularak yaşamını yitiren Kobanê’li bir gencin ölümü, demokratik protesto hakkının korunması, kolluk kuvvetlerinin sorumluluğu ve kamu güvenliği politikalarının niteliği bakımından ciddi soru işaretleri doğurmuştur. Yaşam hakkı, Anayasa’nın 17’nci maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 2’nci maddesi kapsamında devletin hem negatif hem de pozitif yükümlülüklerini doğrudan ilgilendiren temel bir haktır.

Aynı tarih aralığında Kürtlere yönelik şiddeti, linç ve yok etmeyi açıkça teşvik eden ırkçı ve şovenist söylemler sosyal medya platformları başta olmak üzere kamusal alanda yaygınlaşmış; “öldürme”, “vur emri verilmesi” gibi açık şiddet çağrılarına rağmen bu paylaşımlar hakkında etkili bir adli ve idari süreç işletilmemiştir. Buna karşın, Kürtlerle dayanışma gösteren ve Rojava’da yaşayan sivillere yönelik saldırıları protesto eden paylaşımlar hızla kriminalize edilmiş; ifade ve düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gereken eylemler gözaltına ve adli tedbirlere dönüştürülmüştür.

Bu durum, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 25’inci ve 26’ncı maddeleri ile güvence altına alınan düşünceyi açıklama ve ifade özgürlüğü; 34’üncü maddesi ile güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı bakımından ciddi ihlaller doğurmaktadır. Ayrıca Türkiye’nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin 19 ve 21’inci maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10 ve 11’inci maddeleri kapsamında da devletin ifade ve toplanma özgürlüklerini koruma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Ortaya çıkan tablo, Kürtlere yönelik nefret söylemi ve şiddet çağrılarının cezasızlıkla korunması; buna karşılık Kürtlerin ve Kürtlerin dostlarının demokratik haklarını kullandıkları için cezalandırılması şeklinde işleyen sistematik bir pratiğe işaret etmektedir. Kürtlere yönelik küfür, hakaret, ırkçılık ve nefret söylemlerinin neden soruşturmaya dönüşmediği; Kürtlerin anayasal ve yasal düzeyde açık biçimde tanınmamış olmasının bu fiillerin suç olarak değerlendirilmemesine yol açıp açmadığı; varlığı hukuken tanınmayan bir halka yönelik saldırıların fiilen cezasız bir alan yaratıp yaratmadığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin denetim yetkisi kapsamında ele alınması gereken temel bir sorundur.

Bu nedenlerle; Kürtlere yönelik nefret söylemi, şiddet çağrıları, cezasızlık pratikleri ve demokratik protesto hakkına yönelik müdahalelerin tüm boyutlarıyla incelenmesi; iç hukuk ve uluslararası insan hakları yükümlülükleri çerçevesinde sorumluların tespit edilmesi ve benzer ihlallerin önlenmesine yönelik yapısal önlemlerin belirlenmesi amacıyla kapsamlı bir Meclis Araştırması açılması zorunlu hale gelmiştir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKI	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	